

Sárospataki

Istusági Közlöny

Főszerkesztő

Ladányi Mihály

Társzerkesztők

Osváth József és Stunda István

Felelős szerkesztő:

Kiss Géza

TARTALOM:

Stunda István: Miért maradtunk idehaza? — Kiss Géza: Szívek zengése, Krizantémok gyásza (versek). — Komáromi János: Csanak András Bécsben. — Illyés János: Álom és való (vers). — Kiss G.: A hullámozó arany. — A sárospataki főiskola aranykönyve. Kántus preres: Temetnek a Szárazvögyön. — Hírek. Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

Megjelenik július és augusztus kivételével havonta egyszer

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sárospatak. Kollégium.

Előfizetés
egész évré 4 kor.

XXXII. évfolyam.

6. szám.

1916 február.

Legrégibb

és leghírnevesebb vendéglő Sárospatakon a

Feldmesser Herman

a mai modern igényeket teljesen kielégítő

vendéglője!

Izléses vendéghelyiség, kitűnő magyar konyha, jó bor, valódi kőbányai sör, kényelmes szállodai szobák kaphatók.

A legpontosabb, legelőzékenyebb kiszolgálás.

Alapítva 1810-ben.

Haltenberger Béla

KASSA.

A gyár teljes üzemben van. — Ruhés gallértisztítás a legszebb kivitelben. Gyászesetben ruhák festése feketére — soron kívül. —

Postacím: HALTENBERGER RUHAFESTŐGYÁR : KASSA.

Miért

kap annyi megbízást a kassai Haltenberger-féle ruhafestő, vegytisztító és gőzmosógár ?

Mert

a cég teljesen megbízható, a munkája gyors és kifogástalan és az árai jutányosak. Képviselet Sárospatakon az ifj. DANCZIGER JÓZSEF cég

Igentisztelt Uraim!

Szives figyelmöket arra hívom fel, hogy

áruházamban

mindennemű uridivat cikkek a lehető legdusabb választékban kaphatók. Kérem szives bevásárlásaiknak minél előbb való eszközzésére. Magamat szives pártfogásukba ajánlva, vagyok kitűnő tisztelettel

Deutsch Hermann

Sárospataki

Isjusági Közlöny

XXXII. évfolyam.

6. szám.

1916 február.

Főszerkesztő:
Ladányi Mihály

Társzerkesztők:
Osváth József és Stunda István

Felelős szerkesztő:
Kiss Géza

MIÉRT MARADTUNK IDEHAZA ?

Irta: STUNDA ISTVÁN.

Miért maradtunk idehaza, mered felénk a kérdés minden arcról, minden szemből, melyből eltűnt már a mosoly? Minden bánatos tekintet, minden könnycsepp, minden új redője az arcnak egy egy komoly, szemrehányó kérdés: hát mi miért maradtunk idehaza? A véres, könyes vihar még mindig tombol; még mindig szeldeli, szaggatja az ifjú sudarakat s derékba tördeli a törzseket: és mi mégis idehaza vagyunk?! Öreg vádak ezek, mikor egynapi harctéri krónika vagy hivatalos jelentés a halál anyakönyvének tömegrovatait nyitja fel előttünk! Öreg vádak ezek, mikor a halál mérföldes léptekkel lépdél a földön s lábanyomait százak és ezrek takarják; bizony súlyos vádak zúdulnak ellenünk!

Lehetetlen fel nem tennünk ezt a kérdést magunkban is és lehetetlen felelet nélkül hagyni ezt a kérdést. Mert, hogy nagy napokat él az emberiség, az kétségtelen. Annyira egyetemes érvényű e napok súlya, hogy az alól az embernek kivonnia magát, a legszentebb kötelesség teljesítésének megtagadásával volna egyenlő. E nagy napokban nekünk is meg kell találni helyünket a szent kötelesség mezején; meg kell oldanunk a kérdést: miért maradtunk idehaza?

Bizonyára nem azért, mert felesleges anyaga vagyunk a hazának. Nem is azért, mert van egy törvény, mely biz-

tosítja számunkra a fegyvermentességet akkor, mikor apa és fiú vére együtt, egy mederbe foly; nem, nem azért, hogy nézőközönsége legyünk a nagy drámának. Még csak azért sem, hogy krónikásai legyünk a nagy küzdelemnek: hanem azért igenis, hogy ha elül a zaj, ha lecsendesednek a háború fegyverei: mi öltük fel a béke kardját, sőt fel kell azt öltönnünk már most! Mert ahol a könnyek kiapadtak már, ott kéneső forrása fakad. Ebbe pedig belefut minden, ami magasztos, felemelő, megihlető, ami léleknek nyugalmat ad. A szív gyötrelmeiben, a lélek kínjaiban gyakran ördögök születnek és nem angyalok! Keserűség, gyötrellem, átok és kajánság bontogatja szárnyait abban a kebelben, melynek már könnye nincs! Ide a békesség balsamát kell csepegtetnünk.

Az eljövendő Ujmagyarország nem fog magától megszületni. Meg kell azt teremteni, aztán nevelni. A teremtés vajudó munkája már fojzik, de ki fog abba új lelket, új szellemet lehelni? Ez a feladat különösen reánk vár. Lelket lehelni, szeretetet önteni az elfáradt emberekbe; érzést kelteni az elkérgesedt szívekbe és elűzni a lelkekről a fásultság fekete madarát: ez a mi kötelességünk, ezért maradtunk idehaza!

Megmenteni az emberek százait az erkölcsi és anyagi zülléstől! Lehet-e ennél nehezebb, egyszersmind szebb kötelesség? Van-e valahol nagyobb szükség az önfeláldozásra, mint ebben a munkában?

Jönnek majd haza a hősök, akik szenvedésben, a halál kapujában naggyá lettek s otthon e nagyokat rongyos, sápadt arcú gyermekek, kétségektől elgyötört hitvesek várják. Ezek a hősök az önzés láttára talán örök átkot fognak mondani a világra, melyért készek voltak felvenni a halált. Ezek számára szeretetet kell készítenünk s a fészek fölött, hová visszavágnak, éberséggel őrködnünk, hogy abban szenvedést, nyomort, elhagyatást ne találjanak. E téren szívvel-lélekkel kell munkálnunk.

A megújított Magyarországot erkölcsi alapokra fektetni s azokon naggyá tenni: egyetemes kötelesség. De kik lesznek az erkölcsi eszmék prófétái, ha nem mi?

Ezért maradtunk idehaza!

SZIVEK ZENGÉSE.

*Az én szerelmem zengő költemény,
Mit a szívednek zengve-zeng szívem,
Cimül előtte szép neved ragyog,
Mint a győztesé diadal-iven.*

*Téged imádó lelkem lantjáról
Versek vig raja vágyón hozzád száll,
Zsongó ritmusuk lejtve ringadoz,
Mint a szellőben imbolygó nádszál.*

*Ahányszor csókunk boldog ríme cseng,
Mindig új sorhoz szülemlik zene,
Mintha csókoddal minden varázsod
Szomjas lelkembe átszüremlene.*

*S ámbár a szívem titkolt zengését
Kívüled. Éles nem érti senki,
A te szívecskéd üdvözülni tőle
S boldog ütemben — szívemmel zengi.*

Kiss Géza.

KRIZANTÉMOK GYÁSZÁ.

*Krizantémjaid siratnak téged
Gyöngyözi szírmuk' harmatnak könnye,
Hogy eltávozáál, meghalt itt a lét
Mintha a nyár már vissza se jönne.*

*Úgy sir a lila: mért hagytad el őt?
Sírnak ut'ma' valamennyien,
. . . De az ő szóttan, szende gyászuknál
Százszor fájóbban gyászol a szívem.*

Kiss Géza.

CSANAK ANDRÁS BÉCSBEN.

Irta: KOMÁROMI JÁNOS.

Ugyan atyámfia, hallottátok-e a híret Csanak Andrásnak, a zehernyei suszternek, akivel egy ízben a bécsi nagy utcán maga a király is kezét fogott?

Persze, hogy nem hallottátok. De nem ütődöm meg rajta, mivel nem Zehernyére valók vagytok.

Mert fene-gyerek volt Csanak András Andris-korába! Fácántalu meredezett a kalapjánál, olyan, mint egy nyirok-seprű . . .

Nem illő azonban a dolgok közepébe vágnom, tehát az elején kezdem:

Bizony, konok egy legény az a Csanak! Keze a Pilátusnak sem áll a dikicsre, de nem is úrnak való az! Most különben éppen szemközt ül velem a sáncárookban, két könyökét a két térdének támasztja s azon panaszkodik, hogy egy idő óta mindig versek járnak a fejében. Igaz, hogy csak olyankor, ha keveskét *bevett*, de azt a keveskét minden reggel beveszi s így nem csudálkozom a verseken. A minap is, hogy az ujhelyi vásárról bandukolt a falunak, az iharosi domb tövében már kénytelen volt leülni, annyira zakatolt benne a kotta . . .

— Rím az, András bácsi!

Csanak rámnéz sunyi módra s elnézőn mosolyog:

— Mit tudsz te ahhoz, gyerek. Kotta az, a mindenségit!

Persze, délelőtt van, vala meleg, a jegenyék szelíden lengnek a gyöngye szélben s mellettünk, a hidacska alatt, néhány üveg serital, a hűvösön.

— Hát aztán igaz-e, Andris bácsi, hogy Bécsset is látta volna? De előbb éltesse az Isten! — s a hidacska alá nyúlok.

Csanak hörpent s a levegőbe legyint:

— Bécsben-e? Jártam én már fiam, Szentesen is.

S hozzáteszi:

— Külföldi utamban . . .

Mert nála Miskolczon túl kezdődik a külföld. Bécs — az külország.

— Mondják, Andris bácsi, hogy a királyt is látta volna!

Csanak rámpislog, mert a mások naivsága olyan jól eső neki, mintha a máját kenegetnék. Rámpislog, hunyorgat:

— Mondják? Hm. Irigy kutyák.

Majd áthajlik s száját a fülemhez teszi:

— Beszéltem is vele, gyermek.

— Ugyan!

Csanak sóhajt:

— Mert fene-gyerek voltam ám Andris-koromba!

— Hát éltesse az Isten!

Ujfent előkerült két üveg a hűvös alól. Csanak azt állítja, hogy a kellemes ital mindjárt vérré válik benne. Mint barátban a lencse.

Elhallgatunk.

De az udvar felől most iszonyú hang recseg át a kerítésen:

— Te urak bolondja, te lingár, kotródsz mindjárt a kaptafához!

Csanak András negyvenesztendőös életepárja hadonász a pitvar előtt egy sodrófával. A konty táncot jár a fején, olyan igen nagyon föl van háborodva.

— Hogy a Behemót venné el azt a félkegyelmű eszedet! Már megint hazudozol?

Csanak oda se szagol, csak úgy maga elé motyog:

— Asszonybeszéd — kócmadzag.

— Dühös a néni, — mondom én.

— Csak bepálinkázott, fiam. Oda se neki!

Hát oda se neki! Csanakné asszonyosság különben is visszahúzódott már, tehát ismét koccintás következik.

— András bácsi, fel vele!

— Én meg azt mondom: le vele!

Igazság szerint Bécs zaklat, de nem merem fölhozni, mert akkor makacs lesz. Majd előjön vele ő magától. De kezdi is már!

— Hogy láttam-e? No látod . . .

Fejet csóvál s körmével a csizmája orrát piszkálgatja. De most felüti az orrát, már mint a saját orrát:

— Hát láttam, gyermek! Micsoda karakán legény is voltam akkor! Olyan fáciántalu ágaskodott a kalapomnál, mint egy nyirokseprű. Ugyan igaz, hogy néha a pipát is odatűztem a pántlika mellé, de csak ha nem pipáztam.

— Pántlikát is viselt?

Csanak keveselli a kérdést:

— Pántlikát-e?? Háromszor érte körül a kalapomat s

hátral lefityegett, hogy a lapockámat verdeste. Hát még a sarkantyum!

— Taréjos volt?

Csanak legyinteni készül, de egyszerre eltorzul az arca...

— Éljen a munkapárt!

Ezt kiáltja ugyanis Zács, a körmönfont segédjegyző, ahogy éppen kifordul a községháza udvaráról. Nyilvánvaló, hogy az egészet a maga potyamulattatására teszi, mert meg-lóbálja a kalapját s úgy rikkant még egyszer Csanak felé:

— Vivát Tisza!

Csanak fehér lesz az indulattól, mint a kréta s bár a nőtárusbojtár messze lohol már, fölugrik és megfenyegeti:

— Abcug! Abcug!

Reszketve visszaereszkedik az árokpartra s negyedóra kell hozzá, mire magához jön:

— Fiam! Meg fog szünni a magyar haza...

— Ugyan már!

— Én mondom, gyermek. Az utolsó választásnál az egész faluban már csak magam voltam az ellenzék...

Öklére bocsátja a homlokát s úgy mered a sáncba, oly megtört búval, mintha Hungária istenasszony itt a lába előtt könyörögne neki, hogy oldja meg a kezére rakott láncokat.

De csak felejt a magyar s Csanak András is fölenged, sőt még biztatgat is:

— Csak megleszünk azért. Koccintsunk, fiam!

Összeütjük az üveg alját s akkor cselet hányok neki:

— S milyen volt a sarkantyú taréja, Andris bátyám?

— Hát öcsém, hogy ne hazudjak, igen nagyot: mint egy rézfazék alja. A sarkantyun rámás csizma, az oldalamon meg cifra dohányzacskó lötyögött a rézpipaszurkálóval...

— Szép legény lehetett!

Csanak összeszorítja a szemét. Az emlékeiben fürdik.

— Mint a viola.

— S úgy járt Bécs városában?

Mélyen bólint:

— De úgy! Igaz, hogy később megfordultam Szentesen is, de az most nem tartozik ide. Hát, lépdegélek fiam a bécsi nagyutcán, olyan kényesen, mint a páva. Csak vándorlegény voltam, de fene volt a természetem. Rajtam is.

ragadt a szeme a bécsi frajlának, ahánynak Csak mendegélek fiam, szinte gőösen, hadd egye a németjit a méreg s ahogy mendegélek, egyszeribe egy tulipántos kapu előtt találok magamat. Szemügyre veszem jobban, hát csak olvasom ám, hogy a kapun ez áll nagy, cifra betűkkel:

ITT LAKIK A MAGYAR KIRÁLY!

— Magyarul, Andris bácsi?

— Nem is görögül, fiacskám. Persze, mindjárt le is kaptam a kalapot, nem az ijedségtül, hanem mert igen szívemre vettem a dolgot.

— Miért?

Csanak egy rögöt piszkálgat s fátyolos a hangja:

— Hát hogy ezek a nyavalyás németjei sose engedik haza a királyunkat. Keserűség szállt reám ekkor, ezért a jobb tenyeremet odatettem a tarkómra s danolni kezdtem...

— Szép hangja volt, Andris bácsi?

Csanak összefogja a száját s szemöldöke a homlokára ugrik. Eltűnődött. Két pillanat múlva a térdére üt:

— Hogy szép-e? Mondd csak fiu, hallottad a híret Ivánka Sámuelnek?

— Nem hallottam.

— Hát híres, nevezetes egy ember volt az, mert kántor volt a pataki kollégiumban. De még híresebb volt azért, mert olyan hangja volt neki, hogy amikor egyszer kedvére eresztette a kálvinista templomban, hát szembe vele megrepedt a tűzfal . . .

— Borzasztó!

— No látod! Hát ilyenforma hangom volt nekem is az időben. Mint az üvegharang.

Sajnálkozom:

— Ejnye, hogy azt én nem hallhattam!

Csanak készséggel int, hogy mindjárt meghallom. Felkapaszkodik a sáncból, balkezevel átöleli a kapufát s a másikat a tarkójára csapja, mint *akkor*:

Lóra csikós, lóra, elszaladt az ménes!

Nem maradt a tanyán, egyedül az nyerges . . .

Siket ugyan már az a hang, mint az üstdob s fantázia kell hozzá, aki a régít keresné benne. Csanak mély borúval harsog, hogy azt mondja: nagy baj lesz még a tanyába ha a számadógazda megtudja a dolgot.

Mire elfújta a második sort is, csödület van az utcán. Tudniillik a zehernyei utcán. A kerítésen át látni, hogy Csanakné asszonyosság a félszerbe rohant Alighanem a kaptafa szíját keresi. De Csanak nem gondol emberi kicsinyességre, hanem visszaül hozzám

— Hát így danoltam.

— Odavagyok, Andris bácsi!

Kezével a levegőbe kap:

— Tudom, gyöngyöm. Hát ahogy így danoltam volna, persze a nagyutcára tolongtak mindenfajta válogatott úri-népek, meg szobalányok. A szájukat is nyitva hagyták a csodálkozásban. Ám egyszer, mikor ismételni akarom, ki nyílik az ő felsége ablaka s kinéz rajta... Tudod-e kicsoda?

— Csak nem a király?

— De mennyire! Persze ráösmertem mindjárt a kalendáriumból, de torkomba is akadt a hang a menybéli fényeségtől...

— . . .

— Mert ő felsége fején rajta volt a magyar királyi korona. Tetején kilenc kárbunkuluskő hányta a sziporkát, hogy bántotta a szemem világát.

— S nem volt haragos ő felsége?

— De nem ám, mert kegyesen mosolygott felém s magához intett jóssággal. A mutatóujját odatette a homlokára s tudtam mindjárt, hogy gondolkozik. Akkor hirtelen föleszmélt s azt kérdezte tőlem:

— Nem Csanak Andris vagy te, fiam?

— Javól, herr Felség! — mondom én.

— Csak nem Zehernyéről?

— De onnan, jó uram!

— Mindjárt gondoltam, mert beszéltek már a híredről. Olyan hangod van, Andris te, mint a gyémántfurulyának.

Még jobban kihajolt az ablakon, kezet adott nekem s így búcsúzott tőlem:

— Tiszteltetem az édesanyádat!

... S lehajtja a fejét Csanak András, én meg előrán-tom az utolsó üveget:

— Hát éljen a magyar haza!

— Eljen az ellenzék!

Már dél van. A jegenyék fölött apró felhődarab áll mozdulatlanul és hihetetlen magasságban.

ÁLOM ÉS VALÓ.

*Amikor néha rólad álmodoztam,
Rózsatengerben fürdött még az ég is;
Szférák zenéje hangzott át a légen,
Hanem a szívem nyugtalan volt mégis.*

*Amikor néha rólad álmodoztam,
A lelkem minden gyásza semmivé lett;
Szemiünk ragyogva mesélte egymásnak:
Csupa szerelem, boldogság az élet.*

*Amikor néha rólad álmodoztam,
Várúrnő voltál s én boldog troubadour . . .
De néha mégis olyan szomorúan,
Rezdült dallamra a lantomon a húr.*

*És most, hogy angyal arcod újra látom,
Érzem, hogy más a való, s más az álom.
Balgaság volt álmodni is felőled,
Hisz világok választanak el tőled . . .*

*Ez az én szívem régi átka,
Hogy a valót csak akkor sejtse meg,
Amikor néha fájón megremeg . . .*

Illyés János.

A HULLÁMZÓ ARANY.

Írta: KISS GÉZA.

A ronyvaszéki tanítónő szívére oly nyomasztóan neheztek egy most érkezett levél kérő sorai, mintha szívébe markoló ujjai volnának egy esdeklő kéznek, mely olyat kér tőle, amit nem tud adni. Nem színes, nem illatos levélke, nem is aranysegélyű; egy szegény kis tanítónő ugyan kitől is kapna ilyet?! . . . Ez komoly hivatalos levél, amilyenekkel a Hadsegélyező-Bizottság keresi fel az áldozatkész honfiakat.

Adakozzunk a haza szükségleteire!

A Semlyéni Annus szíve úgy elfacsarodott erre a felszólításra. Kell annál fájóbb érzés? mint mikor úgy szeretnénk segíteni valakin, nem szánnánk a lelkünket odaadni érte, de nem tudjuk, — nincs módunkban . . . Ugyan mit adjon ő a hazának? Kérik, hogy gyűjtsön a növendékei közt. Dehát mi az a három-négy korona, amit az istenadta tót klapcekkák összeadogatnak? . . . Érezte, tudta, a szíve késztetőn dobogta, hogy neki is kell valamit küldenie. De mit? Azt a pár krajcárt, amit a fizeteskéjéből elvonhat? Az — semmi. Szeme tétován járt körül a kicsi szobán, azonban példás renden és néhány nélkülözhetetlen butoron kívül semmit sem talált. Semmi olyat, amit oda lehetne adni. Szánakozón futott végig tekintete hajlékony termetén, egyszerű ruháin, — legalább egy karperece volna!

Semmi, de semmi!

Ebben a pillanatban lépett föl a delelőre igyekvő nap a Sólyomkő ormára és olyan szerteözönlő verőfényvel öntötte el a szerény kis tanítónői lakot, mint egy őszinte kacagás a szívet-lelket. Ez a hirtelen fény mintha egyszerre gazdaggá varázsolta volna Semlyéni Annuskát. Ahogy csüggedezve simított végig megkopott öltözetén, rózsaszín ujjacskája megakadt valami lehelletszerű finomságban, ami észrevétlen hajladozott végig a termetén a vállától le, le egész a cipőig és most oly pompásan csillogott a csillámló sugárzásban, mint az aranyfüst a boldog gyermekek karácsonyfáján. De nem is örül jobban a gyermek a Jézuska csecsebecséinek, mint az a nemesszívű leány annak a sugárnyi fényvonalkának.

Egy kiszabadult szál volt az ő selymes, hullámos aranyhajából.

Egy másfél méternél is hosszabb szőke hajsza. Valami eszményi elfinomulása a valóságnak. Szinte nem is élet már ez, hanem első foka az érzékfelettségnek. Ha a nap-sugarat lehetne megtapintani, az lenne ilyen.

És ebből a tökéletes finomságból oly dúsan áldotta meg a Gondviselés, hogy neki egész tömör koronája van belőle. Tömör, mert a selymes szálak oly testvériesen simulnak egymáshoz, hogy szinte összeolvadnak, csakhogy nem merevvé, hanem oly puha szövetté, melyhez csak a hattyútoll pelyhe hasonlítható.

Semlyéni Annuska önkéntelenül is a hajához emelte kezét, és csodálatos, ennek a tapintásnak a selymes lágy-sága, mintha átterjedezett volna a lelkére is; mintha ez a melengető pihetapintás elsimította volna a szíve szorongását — nem érezte már magát oly koldus-szegénynek. Hiszen a pihe növekvő értékű árúcikk, hát ez a selymes haj nem ér valamit?

Ekkor már bomladozni kezdett füрге ujjai alatt a természetadta koronája; itt is, ott is csavarodó fonatok hullottak szét és amint bontófésűje belemerült, szétomolva borította el vállát, hátát a hullámzó arany. Csak a tündérmesében szokott ez így lenni. A természetben nincs ennek mása; legfeljebb az árvalányhaj selyme olyan, ha őszi naplementén átalberzengeti az erdő lehellete.

Nem félt már az aranyszívű tanítónő, hogy nem tud mit áldozni nemzete oltárára.

A haját adja oda.

Egy-egy pillanatra el-elfogta ugyan valami kegyeletes fájdalom: azt a haját vágja le, melyet édesanyjának sohase volt szíve megnyírni? Azt a haját, mely talán azért oly selymes, oly lágyhullámú, mert korán elhunyt édesapja sohasem unta el simogatni? . . .

Igen, azt adja oda!

Éppen azért, mert oly kegyeletesen becses neki; bár valóban volna valami értéke.

Az olló hideg fénnel villant és a nyaka fehérségét immár fátylozatlanul, lepíezetlenül csókolhatta meg ezer kis kacagó, játszi napsugárka . . .

II.

A Semlyéni Annuska lelkében elégedetten zengte valami rejtett visszhang: Ezt kellett cselekedned! . . . Nagyon boldog volt, hogy le tudott mondani a hazáért arról az ékességről, mely koronája a női szépségnek, anélkül, hogy egy könnyet ejtett volna érte. Hanem a visszafojtott könny mégis csak felszökött a szemébe, de már nem mint az elszomorodottság gyöngye, hanem mint a diadal gyémántja. Diadalt jelentett neki az a levél, melyben a Hadsegélyező-Bizottság fejezte ki elismerését, nyugtázva azt az egészen tekintélyes összeget, melyre a hullámzó aranyat felváltották.

Néhol szinte áradozó volt az írás előkelő és még sűrűbb gyémánteső öntözte Annuska szemetükrét, mikor ezt olvasta: nem egyéb az a dús köteg hullámzó arany, mint ragyogó selyme annak a győzelmi lobogónak, mely azt a diadalt hirdeti: amit a hazaszeretet áldozatkészsége aratott — a női hiúság varázsa felett! . . .

*

És úgy látszik a magyarok Istenének nagyon tetszésére szolgált a ronyvaszéki tanítónő szíveszerinti ajándéka, mert évtizedek múlva, mikor eljött az ideje, hogy a múltó idők őszi dere ezüstösre őszítse a fiatalkori aranyszőkeséget, a Semlyéni Annus haja mindvégig megmaradt selyemsimáságú hullámzó aranyak.

Olyannak, amilyen a menyországi angyaloké.

A sárospataki főiskola aranykönyve.

IX. A sárospataki főiskola hadbavonult jelenlegi és volt növendékei :

Név	Minőség	Megjegyzések
Kovács Dezső s lelkesz (Szepsi.)	Tábori lelkesz.	Munkácson.
ifj. Tóth Elek joghallgató (Tolcsva.)	37. gy.-e. hadapród.	Novembertől a déltiroli fronton Nagy ezüst-érem.
Jóczik István volt gimn. (Rásony.)	9. honv. gy.-e. tizedes.	Orosz fogságban.
Kiss Pál hittanhallgató (Kolozspata.)	51. gy.-e. hadapród.	Önként jelentkezett. 8 hónapig az északi harctéren. Betegségéből felépülve Prágában, ismét beosztva az olasz-frontra induló menetszázadba.
Mester György IV. gimn. oszt. végező (Pusztafalú.)	Huszárörmester.	Önként jelentkezett. Harctéren.
Hegedüs József volt joghallgató (Alsóvadász)	Zászlós.	Gorlicénél megsebesült. Okt. 28-tól a beszarábiai fronton. Ezüst-érem.
Ohning Vilmos joghallgató (Szerencs.)	6. hegyi üteg önk. tűzmester.	Tizedik hónapja harctéren. Bronz-érem.
Rozgonyi Endre volt gimn (Szerencs.)	9. honv. gy.-e. hadnagy.	Déli harctér. Nagy ezüst-érem. III. oszt. katonai érdemkereszt.
Rozgonyi Kálmán volt gimn. (Szerencs.)	6. Sappeur-e. hadapród.	Nyolc hónapja az északi harctéren.

Kérjük olvasóinkat, hogy hozzátartozóikról legyenek szivesek a pontos adatokat szerkesztőségünkhöz juttatni, aranykönyvünk számára.

TEMETNEK A SZÁRAZVÖGYÖN.

(Egy rásonyi nemes atyafi így írta be ezt a kalendáriumba; abból másolta ki a kántus prezes.)

Hát csak meghalt a mi nagy-jó nagyságos urunk Ragyolczi Csoma István; ne engedje az örök Isten elenyészni az emlékezetét. Ma temettük az öreg háború tizennyolcadik havának tizenkettedik napján. Hetvenhárom esztendő volt amikor lehunyta a szemét, de már az bizonyos igaz, hogy emlegetni fogják a temetését a Szárazvögyön legalább hetvenhárom évig. Teremtő Isten! még olyan búcsújárást! Az volt a szó szoros értelmében, mivelhogy búcsúzni jöttek hozzá. Búcsúztatni. Harminc alkalmatosság is alig győzte fuvarozni a sok vendéget. Rokon volt a legnagyobb része, a többi meg ki pap, ki papdiák. Mert a szomszédos tisztelendő urak közül egy se tudta megállni, hogy el ne jöjjön a végtisztességre. Nagy embere volt a megboldogult a mi egyházunknak. Tanácsbíró. Négy lelkész is felemelte a szavát a ravatalnál; egyik szebben beszélt mint a másik, de hát minden szóbeszédnél szebb az olyan búcsúztatás, ami kottára van téve. Igazán, mért is olyan szép az az ének? . . . Szárnya van, azt hinné az ember, hogy felrepül rajta a lélek a menyországba, oszt mégis olyan mélyen gyökerezik a szívbe, hogy felfakad utána a könnyű. Nem lehet azt elfelejteni mikor rákezdte a pataki-kórus. Mindössze tizennégyen állottak fel karéjba, a tizenötödik egy nagy derék göndörhajú diák csak komandérozta őket a kis fekete pálcával, de amikor megszólaltak, azt hitte volna az ember, hogy erdei szél zendül felette, oly igen fenszárnyalt a hangjuk. De el is facsarodtak a szívek! Mindenkinék eszébe jutott ami bánata van, oszt egyszerre ellepték a szemet a könnyek. Pedig ha már egyszer elered a sírás, igen nehéz elállítani. Nem is állhatott el, mert a kassai esperes kezdett el beszélni, Révész nagytiszteletű úr. Elmondta kije-mije volt a megboldogult hazának, egyháznak, családnak, embernek. A szikszói tisztelendő — Baksy István — se tudott róla egyebet mondani, minthogy kitűnő férfiú volt.

Amikor megindult a szomorú menet a koporsó után, megint elkezdett jajogni a gyászos ének. A kripta előtt Ablonczy tisztelendő úr hangja dörgött; bánatosan, mély-

ségesen, mikéntha nehéz hant hull a koporsóra. Ő magyarázta el legszebben, hogy milyen volt az öreg nagyságos amíg élt. Az utolsó kuruc — így mondta róla. Csakugyan. Igen tudta szeretni a bujdosó fejedelmet, de a hazáját is. A mi tisztelendő urunk, a rásonyi, Csorba Dezső mondott neki utolsó istenhozzádot, hallgassa meg az Isten a szavát.

Nyugodjék szegény nagyságos úr békességgel.

Mi amíg el nem költözünk utána, áldjuk emléket. De tudom istenem nem felejtik el a pataki diákok sem. Csak elállt a szemök-szájuk mikor benyitják előttök az ajtót, az iskola-házba, oszt a hosszúasztal, padok meg csak úgy roskadoznak az enni inni valók alatt. Volt módjuk mibe válogatni, de meg is érdemelték. Tótné asszony tett ki a gazdasszony-becsületért, nem is lehet panasza senkinek ellene. Pedig csúnyán kifogott a diákokon! Mikor bekana-laszták a kövér gulyáslevest, eléjük rakta a sok tőtöttká-posztás tálát, de még maradt helye nálok a túróscsuszának is. Egyik-másik csak sóhajtott oszt Patakot emlegette. Tán arrafelé nem fürösztik úgy meg a tésztát a zsírfélébe? . . . Most sült ki aztán a Tótné lelkem turpissága. Mert amikor már szedelőzködtek az asztaltul, oszt javába kíváangatták egymásnak egészségére a jó miegymást, akkor rontott rájuk Tótné a kolbászos-pecsenyés tálakkal. Eleinte csak szabódott egyik is, másik is, hogy így, meg úgy . . . de hiszen! nem jó az asszonynéppel ellenkezni. Kapta magát Tótné — minden második diák mellé odakomandérozott egy egy felszolgáló fehércselédet, mindnél ott párolgott a piros ropogós pecsenye. Bizony nem adott volna kosarat még Keresztelő János se, aki pedig megvetette a földnek javait, mivelhogy sáskán meg erdei mézen édegett. Hej, hacsak egyszer is megkóstolta volna a Tótné főztét! Gaz-ember a nevem, ha nem látott volna hozzá a negyedik tál ételhez is.

Nahát a diákok se tettek különben.

Furcsa teremtése is a Istennek az a pataki diák! Hogy az ember többnyire legációba látja hallja őket, hát azt hinné: nem tudnak csak imádkozni, prédikálni, meg énckelni. Á, dehogy is. Szorgos alkalomkor nincs náluknál komolyabb. De így diskurálás közben olyan elevenek, olyan jóízű a beszédjök, hogy kedvet kap tőlük az ember hozzájuk tartozni. Csak az a kár, hogy nem lakodalomra gyöttek! . . .

HIREK.

Theológus-estély. A Hittanhallgatók Egyesülete márc. 15-én este nyolc órakor válogatott műsorán estélyt rendez, melynek jövedelmével a hadiárvak ügyét óhajtja szolgálni.

Lapunk legközelebbi száma március második felében jelenik meg.

A „Koméniusz“ mozgó vasárnapról-vasárnapra érdekes filmekkel szórakoztatja Patak közönségét. Ismertető, kacagató és komoly darabok általános érdeklődés mellett kerülnek színre. Legutóbb a kiváló „Örvény“ c. dráma volt az előadás központja, amely nagyszerű jeleneteivel megnyerte a közönség osztatlan tetszését. A tiszta, világos képek, az ügyesen összeállított műsorú előadások meg is érdemlik a közönség becsülését.

Előfizetéseket beküldtek: Tudja Mihály Deregnő 4 K, Bujk Béla Helyben 4 K, Riszdorfer József Helyben 8 K, Jászai Mihály 4 K,

Juhász László Hanva 4 K, Bogyay Zsigmond Helyben 2 K, Kiss János Munkács 2 K, Botos József Parasznya 4 K, Révész Ila Ottlaka 2 K, Benőcs Zsigmond Szendrő 4 K, Pósa Péter Cserépfalú 4 K, Katona György Helyben 5 K, Mészáros Lajos Miskolc 5 K, G. Nagy László Szabolesbáka 2 K, Szilvássy Jenő Szőlőszárd 4 K. özv. Tarczy Sándorné Helyben 4 K, Virágh Béla Eger 4 K, Károlyi Berta Eperjes 2 K, Csík Dániel Miskolc 4 K, Szűcs István Tizasalamon 4 K, Cseh József Sajószentpéter 4 K, Szinyey Gerzson Helyben 5 K, Jónás László Vajdácaska 2 K, Danczinger Ilonka Helyben 4 K, Ohning Vilmos Szerencs 4 K, Baksy István Szikszó 4 K, Sutka István Nagykapos 4 K, Ajtay Sándor Kassa 4 K, Bodolay István Mezőcsát 4 K, Kovács Mihály Abara 4 K, Dr. Katona László Rozsnyó 4 K, Fülöp Idus Szatmárnémeti 4 K, Bakó Péter Tiszacsécsa 4 koronát. (Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Aggódó. Guttman úr nemcsak hogy sajtópert nem indít megörökítője ellen, hanem a legnagyobb meglepetéssel mondogatja: *phászol* egészen *phászol!*

Gy. B Ond. Köszönöm soraidat Üdv. a parókiátoknak.

A Közlöny kérelme!

Bár lapunk nyomdai ára mult számunk óta is emelkedett, előfizetési díját nem emeljük, de kérjük Olvasóinkat előfizetéseik mielőbbi beküldésére. Tetszésszerűen jelelfizetéseket hálás köszönettel fogadunk.

Kiadja: a főiskolai Ifjúsági Egylet.

Kiadóhivatali főnök: Adorjáni Győző IV. hh.

Koméniusz

mozgószínház Sárospatakon.

Tökéletes, szolid képek több világhírű cégtől. Gyönyörű vidékek, állatfajok, ipari telepek, természeti szépségek ismertetése minden előadáskor.

Kitűnő előadások!!

Minden vasárnap két előadás. D. u. 4--6-ig és 8--10-ig. Belépti díjak: Zártszék 1 K 20 f., I-ső hely 1 K, II. hely 80 fill., III. hely 60 fillér. Főiskolai, tanítóképezdei ifjak jegyei egy hellyel magasabbra érvényesek. Gyermekek 10 éven alul 60 fillér. AZ IGAZGATÓSÁG.

KOMÁROMI:

Mit búsulsz kenyeres?...

c. nagysikerű könyve

kapható

a Főiskola könyvkeresk.-ben.

Ez a hely
hirdetések részére kiadó!

A főiskolai könyvkereskedésben bárhol megjelent könyvek eredeti bolti árban kaphatók.

Raktáron: Jogi, theologiai, szépirodalmi, imakönyvek és ifjúsági iratok. Írószerek, levélpapírok, hegedű-kellékek, festészeti és fényképészeti cikkek jutányos áron kaphatók. — Vidéki megrendeléseket azonnal elintézzük.

Főiskolai könyvkereskedés és könyv-
kötészeti kezelőség. Sárospatak.

Nagy választék képeslapokban, he'enkint ujdonság!
Háborus iratok. Térképek.

A **„Központ”** vendéglőben

minden, ami jó. kapható. Kő-
bányai sörök, izletes ételek,
különféle villásreggelik, ki-
tűnő zaelek jó borok. Ezen-
kívül elvállal bankettek ren-
dezését, bálokban ételek és
italok szolgáltatását s jó, tiszta
kiszolgálásról gondoskodik

Klein Ábrahám,
a „Központ” tulajdonosa.

S HA NINCS STENDIG S.

pontosan járó órája, keresse meg
óras és ékszerész sárospataki üz-
letét, mely a legmegbízhatóbb bevásárlási
forrás. — Zseb és ébresztő órák, arany
ezüst és szíj láncok, mindennemű ék-
szerek a legnagyobb választékban kap-
hatók. — Villanylámpák a legkülönbé-
lőbb kivitelben, 6 óráig égő elem csak 50 fill.
Becserél s javít órákat két évi jótállással.

NYOMTATVÁNYOK

gy mint
heti és havi folyó-
iratok, üzleti nyomtatványok,
levélpapírok, borítékok, névjegyek,
stb. stb. a legmodernebb kivitelben
készülnek a Reform Főiskolai
nyomdában Sáros-
patakon.